

Kinnitatud
Tapa Vallavolikogu 27.10.2016 määrusega nr.....

TAPA VALLA EELARVESTRAATEEGIA
aastateks 2017-2020

Tapa vald 2016

Sisukord

1. Eelarvestrateegia olemus	2
2. Ülevaade majanduskeskkonnast ja riigi eelarvepoliitikast	2
3. Ülevaade Tapa valla finantsolukorrast	4
4. Põhitegevuse tulude prognoos	5
5. Põhitegevuse kulud	6
6. Investeerimistegevuse osa eelarvestrateegias	8
7. Finantseerimistegevuse osa eelarvestrateegias	12
8. Kokkuvõte	15

1. Eelarvestrateegia olemus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37' lg 1 kohaselt: Eelarvestrateegia on arengukavast tulenev selgitustega finantsplaan, mis on arengukava osa või arengukavaga seotud iseseisev dokument. Eelarvestrateegia nõuded sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.

Eelarvestrateegia koostamise kohustus omakorda tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (KOFS). Tapa Valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse finantsplaan tervikuna peab tagama finantsdistsipliini meetmetest kinnipidamise keskpikas perspektiivis, samuti eelarvepoliitika jätkusuutlikkuse ning vahendite efektiivsema kasutamise valla ja sõltuva üksuse funktsioonide täitmiseks.

Tapa valla eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on valla senised tegevused, valla arengukava ja majandusprognosid.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud järgmistest põhilistest etappidest:

- 1) põhitegevuse tulude prognoosimine
- 2) põhitegevuse kulude prognoosimine
- 3) investeerimistegevuse planeerimine ja laenude vajaduste ning võimaluste väljaselgitamine

Valla eelarvestrateegia elluviimine toimub valdkondade tegevuskavade ning iga aastase eelarve alusel.

Nii nagu igaks kalendriaastaks koostatakse uus eelarve, tuleb koos eelarvega esitada uuendatud eelarvestrateegia, mis hõlmab igal vastuvõtmisel eelseisvat nelja kalendriaastat, võttes arvesse tegelikult toimunud majandusarenguid.

KOFS-i kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse eelarvestrateegia kajastama lisaks kohalikule omavalitsusele ka sõltuva üksuse eelarvestrateegiat. Alates 2014 aastast ei ole OÜ Tapa Vesi sõltuv üksus ning seadusest tulenevalt ei ole valla järgmise perioodi eelarvestrateegias teda enam kajastatud. Seaduses on sõltuv üksus defineeritud järgnevalt: sõltuv üksus – raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

2. Ülevaade majanduskeskkonnast ja riigi eelarvepoliitikast

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi järgi kasvab Eesti majandus tänavu ligikaudu 2 protsenti ja 2017. aastal 3 protsenti. Majanduskasvu kiirenemise alus on Eesti ettevõtete ootuste järgi kasvama hakkav eksport naabermaadesse.

Sel aastal püsib prognoosi järgi palkade tõus kiire. Kuna inimeste tarbimisjulgus pole oluliselt vähenenud, kasvab selle toel ka sisenõudlus kiiremini kui majandus üldiselt. Eratarbimise kasvu toetab ka varem oodatust aeglasem hinnatõus.

Koos välisnõudluse tugevnemisega võib oodata, et kaupade ja teenuste eksport pöördub kasvule. Valdava osa välisnõudluse kasvu kiirenemisest moodustab Venemaa languse pidurdumine. Praeguste prognooside kohaselt peaks alates 2017. aastast üleilmne majandusaktiivsus suurenema ja sellega kaasa tooma ka Eesti kaubanduspartnerite kiirema majanduskasvu ning impordinõudluse tugevnemise.

Impordi kasv kujuneb tänavu aastal ekspordiga võrreldes tunduvalt kiiremaks, kuna viimased kaks aastat vähenenud investeeringud peaksid taastuma.

Investeeringute kasv tänavu ilmselt taastub pärast kaheaastast langust ja varude taastamine peaks samuti panustama positiivselt sisenõudluse kasvu.

Keskmise palga kasvutempo püsis mullu 6 protsendi juures. Tarbijahindade muutust arvestav reaalkasv koguni 6,5 protsenti, kuna hinnad langesid. Palgakasv on kiirem keskmisest madalama palgaga harudes. Palkade kasv on ületanud tootlikkuse kasvu ja see kahandab Eesti ettevõtete võimalusi oma tooteid ja teenuseid turgudel müüa, kuna kiire palgakasv mõjutab negatiivselt võimet konkureerida hinnaga.

Kahaneva rahvastiku ning püsiva palgakonkurentsi tõttu naaberriikidega ei ole oodata palgasurve te olulist alanemist. Kiire palgakasv esialgu jätkub ja keskmine palk kasvab prognoosi järgi 2016. aastal kuni viis protsenti. Kuna hinnatõus jääb aasta keskmisena tagasihoidlikuks, siis kujuneb palga ostujõu kasv vaid mõnevõrra väiksemaks. Palgakulude suhe sisemajanduse koguprodukti (SKP) suhtes püsib tänavu praegusel suhteliselt kõrgel tasemel, kuid peaks edaspidi mõnevõrra alanema, millele aitab kaasa ka tööjõumaksude langetamine.

Kuna kütuse- ja toiduhinnad püsivad madalal, lükkub tarbijahindade tõus eelmise prognoosiga võrreldes edasi ning jääb tänavu aasta kokkuvõttes tagasihoidlikuks (0,3 protsenti). Energiahinnad hakkavad taas panustama hindade tõusu ilmselt aasta teisel poolel. Hinnatõus kiireneb 2017. aastal 2,7 protsendini.

Maksulaekumiste tase püsib prognoosi järgi üldiselt hea, seda osalt tänu maksu- ja tolliameti tulemuslikule tööle. Maksukoormuseks kujuneb 2016. aastal 34,2 protsenti SKPst, see peaks langema 33,3 protsendile aastal 2020. Kavandatud maksumuudatused – sotsiaalmaksu langetus, maksuvaba tulu määra tõus ja madalapalgaliste tagasimakse – vähendavad tööjõu maksukoormust.

Eesti valitsussektori eelarve jääb prognoosi kohaselt tänavu struktuursesse ülejääki 0,3 protsendiga SKPst ja püsib tasakaalulähedasena 2017. aastal. Kuna majanduskasv on jäänud oodatust väiksemaks ja nii 2015. kui ka 2014. aastal jõudis eelarve nominaalselt ülejääki, on majanduse toetamine väikese nominaalse eelarvepuudujäägiga põhjendatud. **Nominaalne valitsussektori eelarvepuudujääk** jääb sel aastal prognoosi kohaselt 0,4 protsendini SKPst. Praeguste poliitikate jätkumise korral suureneb see 2017. aastal 0,5 protsendini SKPst.

Allikas: Rahandusministeerium

Rahandusministeeriumi 2016. aasta kevadise majandusproгноosi peamised makromajanduslikud näitajad on alljärgnevad:

Tabel 1 Rahandusministeeriumi 2016. aasta kevadproгноos

Makromajanduslikud näitajad*	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SKP jooksevhindades (mln EUR)	20 500,00	21 300,00	22 600,00	24 000,00	25 400,00	26 900,00
SKP reaalkasv	1,10%	2,00%	3,00%	3,30%	3,00%	2,80%
SKP nominaalkasv	2,50%	4,10%	5,90%	6,30%	6,00%	5,70%
Tarbijahinnaindeks	-0,50%	0,30%	2,70%	2,90%	2,80%	2,80%
Hõive (tuh inimest)	640,9	635,2	634,8	633,2	631,8	631,7
Tööhõive kasv	2,60%	-0,90%	-0,10%	-0,30%	-0,20%	0,00%
Keskmine kuupalk (EUR)	1 065,00	1 117,00	1 170,00	1 234,00	1 305,00	1 376,00
Palga nominaalkasv	6,00%	4,90%	4,70%	5,50%	5,70%	5,50%
Palga reaalkasv	6,50%	4,50%	2,00%	2,50%	2,90%	2,60%

3. Ülevaade Tapa valla finantsolukorrast

Hea ülevaate konsolideerimata kohaliku omavalitsusüksuse põhinäitajate osas annab Rahandusministeerium oma kodulehel: <http://www.fin.ee/finantsulevaated:KOV> eelarvete tekkepõhine täitmine KOFs struktuuris.

Tapa valla põhinäitajate osas on need alljärgnevad.

EELARVE TÄITMINE	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015
Põhitegevuse tulud	7 119 543	6 971 651	7 212 578	7 352 011	7 726 669
Põhitegevuse kulud	-6 449 075	-6 640 621	-6 629 825	-6 636 800	-6 850 234
Põhitegevustulem (omafinantseerimise võimekus)	670 469	331 030	582 752	715 211	876 436
* Põhivara soetus	-114 952	-943 981	-1 293 595	-498 781	-928 514
Eelarve tulem (ülejäak/puudujääk)	141 067	-1 570 571	-1 061 718	416 740	396 437
* Likviidne vara	422 418	492 327	557 346	672 445	987 845
Põhivara amortisatsioon (€)	420 601	565 948	1 132 129	815 152	749 094

Tabelist on näha, et pärast 2007-2008 aasta maailmas aset leidnud majanduskriisi, mis ei jätud puudutamata ei Eestit ega sealhulgas Tapa valda, on see etapp edukalt läbitud. Alates 2012 aastast, mil rakendus keskpikk finantsplaneerimine, on suudetud tagada põhitegevustulemi kasv, mis on aluseks vajalike investeeringukulude katmiseks vähemalt põhivara amortisatsioonikulude määras. Finantsseisundi tugevust näitab ka likviidsete varade kasv.

Nii põhitegevustulem kui likviidsete varade olemasolu loovad vajalikud eeldused uute investeeringute tegemiseks, sealhulgas võimalike projektide omaosaluste katmiseks ilma täiendavate laenudeta. Juhul kui vajalike investeeringute teostamiseks ei ole võimalik leida toetusi, on hea finantsseis oluline väiksema intressiga investeerimislaenu taotlemisel.

4. Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse KOFs-ist tulenevalt järgmisi tulusid:

- 1) maksutulud
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist
- 3) saadavad toetused tegevuskuludeks
- 4) muud tegevustulud

Eelarvestrateegias kavandatud põhitegevuse tulude kasv on prognoositud peamiselt eeldatavast tulumaksu laekumise kasvust. Tapa vallas oli 2015 aasta lõpu seisuga 7774 elanikku. Keskmine maksumaksjate arv 2015 aastal oli tuludeklaratsioonide alusel 3160 inimest. Maksumaksjate osakaal elanike arvust ehk natuke alla 41%. Keskmine sissetulek 2015 aasta tuludeklaratsioonide alusel oli vallas 875 eurot kuus, mis eelmise aastaga võrreldes oli 52 eurot enam kuid jäi siiski üle 15% alla vabariigi keskmise, mis oli 1 027 eurot.

Eelmiste perioodide tulumaksu laekumised ja kasvuprotsendid on olnu alljärgnevad:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016 EA
Tulumaksu laekumine	3 104 554	3 221 956	3 508 428	3 644 827	3 860 018	4 010 000
Tulumaksu laekumise kasv		117 402	286 472	136 399	215 191	149 982
Tulumaksu laekumise kasv %		3,78%	8,89%	3,89%	5,90%	3,89%

Järgnevates perioodideks on tulumaksu aastaseks kasvud kavandatud alates 150 000 tuhandest eurost. Vaid viimasel aastal, milleni on kõige kauem aega, on kasv 185 000 eurot.

Tapa Vallavolikogu 2. detsembri 2012 määrusega nr 75 muudeti maamaksu määrasid Tapa vallas. 2014 ja 2015 aasta maamaksulaekumised ületasid 150 000 euro piiri. Selle summaga on arvestatud eelseisvateks aastateks. Strateegia perioodil täiendavaid muudatusi kohalike maksude osas pole kavandatud.

Kaupade ja teenuste müügist laekuva tulu osas ei ole kavandatud aastastel tegevuslepingutel põhinevaid laekumisi Tervise Arengu Instituudilt sotsiaalteenuste osutamiseks MTÜ Eluaken kaasabil.

Riigi poolt tasandusfondi kaudu eraldatava toetuse osas on lähtutud käesoleva aasta eraldisest 1 077 720 eurot, mis on ümardatud allapoole täis kümnetuhandeni. Toetusfondis (haridustoetus, registritoetus, toetused puuetega lastele, toimetulekutoetus, vajaduspõhine peretoetus ja alates 2015 aastast toetuste alla lülitatud teede hoiuks eraldatav raha) on järgnevatel aastatel arvestatud tänaste summadega.

Muud toetused sisaldavad jooksvaid toetusi raamatute soetuseks, koolipiima toetust ning toetust õppelaenude kustutamiseks. Arvestades õppelaenude lõppemist, on ka toetussummad vähenemas.

Põhitegevuse tulude laekumine on toodud alljärgnevas tabelis:

Tabel 4 Põhitegevuse tulud

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 749 592	7 920 621	7 995 944	8 144 082	8 293 958	8 478 833
Maksutulud	4 011 536	4 158 200	4 310 000	4 465 000	4 615 000	4 800 000
sh tulumaks	3 860 018	4 010 000	4 160 000	4 315 000	4 465 000	4 650 000
sh maamaks	151 243	148 000	150 000	150 000	150 000	150 000
sh muud maksutulud	275	200				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	544 813	542 455	514 720	513 720	513 720	513 720
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 114 364	3 191 059	3 146 124	3 140 262	3 140 138	3 140 013
sh tasandusfond	1 062 558	1 077 720	1 070 000	1 070 000	1 070 000	1 070 000
sh toetusfond	1 918 960	2 028 658	2 058 473	2 054 513	2 054 513	2 054 513
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	132 846	84 681	17 651	15 749	15 625	15 500
Muud tegevustulud	78 879	28 907	25 100	25 100	25 100	25 100

5. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude alla on KOFSist tulenevalt kantud järgmised kulud:

- 1) antavad toetused tegevuskuludeks
- 2) muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud sisaldavad endas

- a) personalikulud
- b) majandamiskulud
- c) muud kulud

Põhitegevuse kulude osas ei planeerita investeerimisega seotud kulusid, põhivara amortisatsiooni ega ümberhindlust. Samuti põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist ning muid finantskulusid. Põhitegevuse kulude planeerimisel on lähtutud konservatiivsuse printsiibist ning jätkusuutlikkuse tagamisest.

Personalikulude osas on kavandatud 2017 aastal valla poolt tasustatavate töötajate osas kuupalga tõusuks 5% i nagu oli kavandatud juba eelmise finantsstrateegiaga. Ka edasise prognoosiperioodi kestel on aastaseks valla poolt tasustavate töötajate osas kavandatud 5% line palgatõus aastas. Majandamiskulude osa väheneb 2017 aastal ning stabiliseerub seejärel. Kulude vähenemine on ennekõike majanduse, keskkonna ja elamu- ning kommunaalmajanduse valdkonnas kogusummas ca 150 000 eurot ja mis on seotud ühekordsete tegevustega (lammutamised, inventari ja tehnika soetused). Nagu tulude poolel ei ole ka kuludes arvestatud Tervise Arengu Instituudi poolt rahastatavaid tegevusi summas ca 35 000 eurot.

Tegevustoetuste osas kasvu ei planeerita, riigipoolsete eraldiste baasil on arvestatud 2016 aasta toetustega, tegelikud 2017 aasta võimalused täpsustuvad alles aasta lõpu jääkide selgudes.

Tabel 5 Põhitegevuse kulud

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	6 812 049	7 160 816	6 972 302	7 052 954	7 192 754	7 351 022
Antavad toetused tegevuskuludeks	595 711	670 867	583 673	585 001	585 001	585 001
Muud tegevuskulud	6 216 339	6 489 949	6 388 629	6 467 953	6 607 753	6 766 021
sh personalikulud	4 036 638	4 276 856	4 368 836	4 479 391	4 619 191	4 765 959
sh majandamiskulud	2 176 930	2 204 233	1 999 293	1 968 062	1 968 062	1 979 562
sh muud kulud	2 771	8 860	20 500	20 500	20 500	20 500

Põhitegevuse tulude ja kulude vahena formeerub põhitegevuse tulem. KOFS-ist tulenevalt peab põhitegevuse tulem olema positiivne või vähemalt null. Põhitegevuse tulem iseloomustab ka valla investeerimisvõimet. Strateegias on seatud eesmärgiks investeerimisvõimekuse pidev kasv. Põhitegevuse tulem on välja toodud järgnevas tabelis.

Tabel 6 Põhitegevuse tulem

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 749 592	7 920 621	7 995 944	8 144 082	8 293 958	8 478 833
Maksutulud	4 011 536	4 158 200	4 310 000	4 465 000	4 615 000	4 800 000
sh tulumaks	3 860 018	4 010 000	4 160 000	4 315 000	4 465 000	4 650 000
sh maamaks	151 243	148 000	150 000	150 000	150 000	150 000
sh muud maksutulud	275	200				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	544 813	542 455	514 720	513 720	513 720	513 720
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 114 364	3 191 059	3 146 124	3 140 262	3 140 138	3 140 013
sh tasandusfond	1 062 558	1 077 720	1 070 000	1 070 000	1 070 000	1 070 000
sh toetusfond	1 918 960	2 028 658	2 058 473	2 054 513	2 054 513	2 054 513
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	132 846	84 681	17 651	15 749	15 625	15 500
Muud tegevustulud	78 879	28 907	25 100	25 100	25 100	25 100
Põhitegevuse kulud kokku	6 812 049	7 160 816	6 972 302	7 052 954	7 192 754	7 351 022
Antavad toetused tegevuskuludeks	595 711	670 867	583 673	585 001	585 001	585 001
Muud tegevuskulud	6 216 339	6 489 949	6 388 629	6 467 953	6 607 753	6 766 021
sh personalikulud	4 036 638	4 276 856	4 368 836	4 479 391	4 619 191	4 765 959
sh majandamiskulud	2 176 930	2 204 233	1 999 293	1 968 062	1 968 062	1 979 562
sh muud kulud	2 771	8 860	20 500	20 500	20 500	20 500
Põhitegevuse tulem	937 543	759 805	1 023 642	1 091 128	1 101 204	1 127 811

6. Investeeringustegevuse osa eelarvestrateegias

Investeeringustegevust iseloomustavad tegurid on toodud tabelis 7.

Tabel 7 Investeeringustegevus

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-264 651	-1 691 486	-1 869 506	-2 236 992	-493 734	-520 341
Põhivara müük (+)	86 210	18 460	150 000			
Põhivara soetus (-)	-986 442	-2 737 029	-4 004 113	-2 260 392	-520 634	-551 741
sh projektide omaosalus	-378 721	-1 734 310	-2 057 406	-2 260 392	-520 634	-551 741
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	607 721	1 002 719	1 946 707	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-11 825	-18 366				
Tagasilaekuvad laenud (+)	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900
Finantstulud (+)	8 603	7 560	5 000	4 500	4 000	3 500
Finantskulud (-)	-41 818	-37 730	-40 000	-54 000	-50 000	-45 000
Eelarve tulem	672 892	-931 681	-845 864	-1 145 864	607 470	607 470

Põhivara müügi osas on strateegias kavandatud tulenevalt Tapa Vallavolikogu otsusest 28.01.2016 nr 123 Pruuna mõisa müük. Võimalusel realiseeritakse pärandvarana või kingitusena valla omandisse tulevaid elamispindasid ning vallale mittevajalikke kinnistuid, mida strateegias ei ole kajastatud.

Järgnevas investeeringuprojektide tabelis (Tabel 8) on toodud objektide lõikes suuremad investeeringud. Real „Eelpool nimetatamata muud projektid kokku“ olev investeeringusumma jaotus kuulub täpsustamisele aastaeelarvetega ja sisaldab eneses volikogu poolt eraldatavat summat kaasavaks eelarveks. Lisaks on 2018 aastal kavandatud sellel real 30 000 eurot Tapa linnakalmistu hoone renoveerimiseks.

Tabel 8 Investeeringuprojektid

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
04Valla soojatorustike ehitus ja renoveerimine	0	501 782	125 855	0	0	0
sh toetuse arvelt		500 000	125 855			
sh muude vahendite arvelt		1 782				
04Teehoiukava elluviimine	434 430	607 475	85 659	160 000	160 000	160 000
sh toetuse arvelt	190 949	445 255				
sh muude vahendite arvelt	243 481	162 220	85 659	160 000	160 000	160 000
04Kergliiklusteede projekteerimine ning	0	180 000	200 000	150 000	0	0

ehitamine						
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt		180 000	200 000	150 000		
04Tapa raudteepeatuse ühendamine	0	0	589 629	0	0	0
sh toetuse arvelt			495 288			
sh muude vahendite arvelt			94 341			
04Raudteede projekteerimine ning ehitamine	0	336 948	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt		336 948				
04 PKT Tapa kesklinn	0	0	1 560 000	0	0	0
sh toetuse arvelt			1 325 564			
sh muude vahendite arvelt			234 436			
06 Tänavavalgustuse rajamine Tapal	44 106	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	44 106					
06Jäneda lossi kasutuselevõtt ja rekonstrueerimine	37 625	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	37 625					
08Tapa kultuurikoja renoveerimine	0	0	0	1 000 000	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt				1 000 000		
08 Lehtse kultuurimaja renoveerimine	61 515	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	61 515					
08Raamatukogude infrastruktuuri täiendamine.	17 898	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	17 898					
08Tapa linnaparkide ja haljasalade uuendamine	70 689	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	70 689					
08Tapa muusikakooli hoone rekonstrueerimine	9 986	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	9 986					
08Jäneda spordihoone rekonstrueerimine	40 433	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	40 433					
09Lasteaed Vikerkäär rekonstrueerimine	2 936	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	2 936					
09Lasteaed Pisipõnn rekonstrueerimine	79 887	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	79 887					

09Jäned kool	43 409	0	0	0	300 000	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	43 409				300 000	
09Lehtse multifunktsionaalne keskus	13 320	758 460	872 970	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	13 320	758 460	872 970			
09TVPK õppekorpuse renoveerimine	0	0	500 000	800 000	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt			500 000	800 000		
10Hooldekodu renoveerimine	45 332	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	36 391					
sh muude vahendite arvelt	8 941					
10Sotsiaalelamispinna renoveerimine	46 560	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt	46 560					
Eelpool nimetamata muud projektid kokku	38 316	352 364	70 000	150 392	60 634	391 741
sh toetuse arvelt		57 464				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	38 316	294 900	70 000	150 392	60 634	391 741
KÕIK KOKKU	986 442	2 737 029	4 004 113	2 260 392	520 634	551 741
sh toetuse arvelt	227 340	1 002 719	1 946 707	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	759 102	1 734 310	2 057 406	2 260 392	520 634	551 741

Majanduse valdkonnas on lõppmakse valla poolt Kaitseministeeriumi toetuse baasil rajatavasse kaugküttetrassi kavandatud 2017 aastasse. Teehoiu osas kavandatud laekumisest 2016 aasta baasil 280 000 eurot on planeeritud 2017 valla teede ja tänavate investeeringuteks 180 000 eurot, sellest projekti „Tapa raudteepeatuse ühendamine erinevate liikumisviisidega“ omafinantseeringu katteks 94 341 eurot, mille toetuse taotlus rahuldati SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse juhatuse otsusega 15.12.2015 nr 1-2/358 ja millega nähakse ette Sauna tn parkla, Valve tn ja parkla, Ambla mnt ja Eha tn rekonstrueerimine koos valgustuse rajamisega. 85 659 eurot on teehoiukava alusel teostatavateks teede ja tänavate remondiks.

Maanteehoiu alla liigitub sisult ka Moe ja Tapa vaheline kergliiklustee rajamine aastatel 2017-2018. Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuste saamiseks meetme Piirkondliku konkurentsivõime tugevdamine (PKT) raames on Tapa valla poolt esitatud taotlus toetuse saamiseks projektile „Tapa raudteejaama, bussijaama, kesklinna haljastuse ja inimeste igapäevaste liikumisvõimaluste väljaarendamine“ saanud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt heakskiidu. Projekti kogumaksumuseks on 1 560 tuhat eurot ning toetuse suuruseks 1 325 tuhat eurot ning projektiga kavandatud tegevused on järgmised:

Tapa kesklinna liikluskorralduse, kergliikluse ja haljastuse rekonstrueerimine vastavalt Tapa kesklinna detailplaneeringule.

Teedevõrgu rekonstrueerimine raudteepargi ja kirikupargi vahelisel ringteel, ning Sauna, Jaama, Pargi ja Pika tänava osas, Parkimiskohtade rajamine Raudteejaama teenindamiseks ning kogu Tapa kesklinna ettevõtete ja teenindusasutuste teenindamiseks. Jaama tänava äärse pargi, Kirikupargi ja

Pika tänava ning kaubanduskeskuse vahelise pargi rekonstrueerimine. Kesklinna kergliiklusteede ja kõnniteede võrgu väljaehitamine.

Tapa Vallavolikogu määruses 17. detsember 2015 nr 59 „Tapa valla arengukava aastateks 2015-2025“ on tänavate ja teedevõrgu (sealhulgas kergliiklusteed) rekonstrueerimise vajadus kajastatud peatükis 6.3. Majandus. Samas peatükis on ette nähtud Tapa linna haljastuse arengukava elluviimine, milline arengukava on kinnitatud Tapa Vallavolikogu määrusega 27.03.2014 nr 9.

Võrreldes varasemaga on projekti realiseerimise ajaks endise kahe aasta asemel kavandatud üks, 2017 aasta, mis peaks looma eeldatavalt konkureerivate projektide osas eelise.

Alates 2018 aastast on teede-ja tänavate investeeringuteks kavandatud 160 000 eurot.

Varasemaga võrreldes on muudatus Tervishoiu valdkonnas. Seoses AS Tapa Haigla omaniku vahetusega kadus vajadus 100 000 euro reserveerimiseks uue perearstikeskuse rajamise võimalikuks toetamiseks. Tegevuse on üle võtnud AS Tapa Haigla, mille uueks ärinimeks on Viru Haigla Aktsiaselts.

Kultuuri valdkonnas on kavandatud Tapa linnas Tapa Kultuurikoja rekonstrueerimine mahus kuni 1 miljon eurot.

Kuni 1,3 miljoni suurune investeering Hariduse valdkonnas on kavandatud Tapa Vene Põhikooli hoonete rekonstrueerimiseks.

Lisandunud investeeringute katteks on kavandatud uue laenu võtmine, millest on lähemalt finantseerimistegevuse osas.

Jätkeb käesoleval aastal alustatud Lehtse keskuse ehitus, mille lõpptähtajaks on 2017 aasta juuni.

Lehtse osas toetab tegevust lisaks arengukavas põhikoolide osas ettenähtud koolihoonete energiatõhususe suurendamise vajadusele (peatükk 6.8 Haridus osa Põhiharidus punkt 2.

Põhikoolide taristu on ökonoomne ja funktsionaalne) Tapa Vallavolikogu 28. august 2014 otsus nr 54 „Tapa valla Lehtse asula multifunktsionaalse keskusehoone kujundamine ja projekteerimine“, millega on ette nähtud tagada Lehtse keskusehoone kompleksi tervikuna arendamine lasteaja ja kooliõpilaste õppe-ja elamistingimuste kaasajastamiseks.

Jäned Kooli renoveerimine on kavandatud 2019 aastal nagu eelmises kavas, oodatavat ehituskulu on eelnevaga võrreldes suurendatud 100 000 euro võrra.

Nii Tapa Kultuurikoja, Tapa Vene Põhikooli kui ka Jäned Kooli kohta on arengukavas kinnitatud vajalike tegevustena (tabel lk 16) hoonete rekonstrueerimist. Kõigi nende hoonete osas on koostatud Energiasäästu OÜ poolt ”Hoone energiaaudit ning termoulevaatus” 04.03.2014. Hoonete rekonstrueerimine on kooskõlas ka arengukava peatükis 6.3 Majandus püstitatud eesmärgiga osas Energiakasutus punktis 1.a. Avalike hoonete rekonstrueerimine energiasäästlikuks, uute tehnoloogiate kasutamine energiasäästus. Tapa Kultuurikoja taristu arendamine on seatud eesmärgiks ka arengukava peatükis 6.7.2 Kultuuri, spordi, vaba aja ja noorsootöö valdkonna eesmärgid ja tegevused Kultuuri alaosas 1.b ja Vaba aeg, külaelu alaosas punktis 1.c. ning koolihoonete energiatõhususe suurendamine on täiendavalt kajastatud peatüki 6.8 Haridus all Põhihariduse alaosas punktis 2.a.

Käesolevaks ajaks on vallale esitatud Tapa Vene Põhikooli rekonstrueerimise eelprojekt KEK Invest AS-ilt ning eelkalkulatsioon Eelarvestusgrupp OÜ-lt.

Arvestades piiratud võimalusi, on esialgu kavandatud hoone soojustamine koos elektri-ja soojasüsteemi rekonstrueerimisega, millele lisanduvad vajalikud välitööd.

Tapa Kultuurikoja ja Jäned Kooli osas oodatakse projektlahendusi veel käesoleval aastal. Ka nende osas on esmaseks ülesandeks hoonete muutmine energiasäästlikumaks.

Osaluste ning muude aktsiate ja osakute müüki ega ostu ei ole planeeritud.

Tagasilaekuva laenuna on tütarettevõttelt Tapa Vesi laekuv summa soojatrasside laenu teenindamiseks Tapa valla poolt.

Finantstulud on tütarettevõttelt Tapa Vesi laekuvad soojatrasside laenu intressid. Pangahoiustelt intresse eraldi ei ole arvestatud, nende kogusumma ei ulatu 100 euron. Finantskuludena on arvestatud intressikulud võetud laenudele. Sõlmitud laenulepingute intressid on seotud 6-kuu EURIBOR-iga, millele lisandub riskimarginaal. Kuna käesoleva aasta EURIBOR on olnud negatiivne on eelarvestrateegias arvestatud 0,0%-ga, millele on lisatud võimaliku riski katteks ca 6000 eurone summa, mis tagab kohustuste tasumise ka intressimäärade võimalikul tõusul.

8. Finantseerimistegevuse osa eelarvestrateegias

KOFS jagab finantseerimisosa kaheks:

- 1) kohustuste võtmine, mille all kajastatakse laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste võtmine ning kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel
- 2) kohustuste tasumine, mille all mõistetakse võetud laenude tagasimaksmist, emiteeritud võlakirjade lunastamist, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste täitmist ning tagasimakseid teenuste kontsessioonikokkulepete alusel

Tapa vald on senini planeerinud vaid pikaajalisi investeringulaenusid ning kasutanud kapitalirenti. Aastatel 2011-2015 võeti laenu-summas 3 539 356 eurot, millest 311 715 kasutati Lehtse- Järeda veeprojekti elluviimiseks. Ülejäänud laen kasutati Tapa linna vee- ja kanalisatsioonitrasside, soojatrasside ning tänavate rekonstrueerimiseks- ehitamiseks.

Eeloleval perioodi laenudest 1 000 000 eurot võetakse kasutusele 2016 -2017 aasta jooksul, tagastamisperioodiks on 10 aastat ja tagasimaksmise perioodi algus on 2018 aastal. Laenu on võetud Tapa Vallavolikogu 17.12.2015 otsuse nr 115 alusel Lehtse multifunktsionaalse keskuse rajamiseks ning laenuhanke võitis Danske Bank AS Eesti filiaal.

Täiendav laenusumma 2 300 000 eurot on kavandatud Tapa Vene Põhikooli ja Tapa Kultuurikoja investeringukulude katmiseks aastatel 2017-2018. Arvestatud on seekord 15 aastase tagastamistähtajaga alates aastast 2019. Laenukoormuse protsent saavutaks maksimumi 2018 aastal ning ulatuks 58,1%-ni. (vt. Tabel 10).

Finantseerimistegevuse osa on tabelis 9.

Tabel 9 Finantseerimistegevus

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Finantseerimistegevus	-357 492	143 836	845 864	1 145 864	-607 470	-607 470
Kohustuste võtmine (+)	0	500 000	1 200 000	1 600 000		

Kohustuste tasumine (-)	-357 492	-356 164	-354 136	-454 136	-607 470	-607 470
-------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Lisaks põhitegevuse tulemi lubatud väärtusele on KOFs-iga seatud ka piirmäär omavalitsuse netovõlakoormusele, mis arvestab lisaks võetud kohustustele ka likviidsete varade olemasolu. Netovõlakoormus ning selle arvutamiseks vajalikud komponendid on alltoodud tabelis.

Tabel 10 Netovõlakoormuse näitajad

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	315 400	-787 845				
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	987 845	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 795 120	2 938 956	3 784 820	4 930 684	4 323 214	3 715 744
Netovõlakoormus (eurodes)	1 807 275	2 738 956	3 584 820	4 730 684	4 123 214	3 515 744
Netovõlakoormus (%)	23,3%	34,6%	44,8%	58,1%	49,7%	41,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 625 256	4 752 373	6 141 852	6 546 768	6 607 224	6 766 866
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	72,6%	60,0%	76,8%	80,4%	79,7%	79,8%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 817 981	2 013 416	2 557 032	1 816 084	2 484 010	3 251 122

Likviidsete varade, samuti nõuete ja kohustuste saldodes muudatusi ei planeerita.

Üheks oluliseks näitajaks tabelis 10 on likviidsete varade suunamata jäägi suurus aasta lõpuks, mis peab tagama aasta alguse vajalikud väljaminekud, seda eriti personalikulude osas. Vajaliku summa suuruseks on kavandatud eeloleval perioodil stabiilselt 200 000 eurot.

Eraldi tabelina on lisatud Tapa valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia koondtabel

Tabel 11 Tapa valla eelarvestrateegia koondtabel

Tapa vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 749 592	7 920 621	7 995 944	8 144 082	8 293 958	8 478 833
Maksutulud	4 011 536	4 158 200	4 310 000	4 465 000	4 615 000	4 800 000
sh tulumaks	3 860 018	4 010 000	4 160 000	4 315 000	4 465 000	4 650 000
sh maamaks	151 243	148 000	150 000	150 000	150 000	150 000
sh muud maksutulud	275	200				

Tapa valla eelarvestrateegia 2017-2020

Tulud kaupade ja teenuste müügist	544 813	542 455	514 720	513 720	513 720	513 720
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 114 364	3 191 059	3 146 124	3 140 262	3 140 138	3 140 013
sh tasandusfond	1 062 558	1 077 720	1 070 000	1 070 000	1 070 000	1 070 000
sh toetusfond	1 918 960	2 028 658	2 058 473	2 054 513	2 054 513	2 054 513
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	132 846	84 681	17 651	15 749	15 625	15 500
Muud tegevustulud	78 879	28 907	25 100	25 100	25 100	25 100
Põhitegevuse kulud kokku	6 812 049	7 160 816	6 972 302	7 052 954	7 192 754	7 351 022
Antavad toetused tegevuskuludeks	595 711	670 867	583 673	585 001	585 001	585 001
Muud tegevuskulud	6 216 339	6 489 949	6 388 629	6 467 953	6 607 753	6 766 021
sh personalikulud	4 036 638	4 276 856	4 368 836	4 479 391	4 619 191	4 765 959
sh majandamiskulud	2 176 930	2 204 233	1 999 293	1 968 062	1 968 062	1 979 562
sh muud kulud	2 771	8 860	20 500	20 500	20 500	20 500
Põhitegevuse tulem	937 543	759 805	1 023 642	1 091 128	1 101 204	1 127 811
Investeeringustegevus kokku	-264 651	-1 691 486	-1 869 506	-2 236 992	-493 734	-520 341
Põhivara müük (+)	86 210	18 460	150 000			
Põhivara soetus (-)	-986 442	-2 737 029	-4 004 113	-2 260 392	-520 634	-551 741
sh projektide omaosalus	-378 721	-1 734 310	-2 057 406	-2 260 392	-520 634	-551 741
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	607 721	1 002 719	1 946 707	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-11 825	-18 366				
Tagasilaekuvad laenud (+)	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900
Finantstulud (+)	8 603	7 560	5 000	4 500	4 000	3 500
Finantskulud (-)	-41 818	-37 730	-40 000	-54 000	-50 000	-45 000
Eelarve tulem	672 892	-931 681	-845 864	-1 145 864	607 470	607 470
Finantseerimistegevus	-357 492	143 836	845 864	1 145 864	-607 470	-607 470
Kohustuste võtmine (+)	0	500 000	1 200 000	1 600 000		
Kohustuste tasumine (-)	-357 492	-356 164	-354 136	-454 136	-607 470	-607 470
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	315 400	-787 845				
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	987 845	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 795 120	2 938 956	3 784 820	4 930 684	4 323 214	3 715 744
Netovõlakoormus (eurodes)	1 807 275	2 738 956	3 584 820	4 730 684	4 123 214	3 515 744
Netovõlakoormus (%)	23,3%	34,6%	44,8%	58,1%	49,7%	41,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 625 256	4 752 373	6 141 852	6 546 768	6 607 224	6 766 866
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	72,6%	60,0%	76,8%	80,4%	79,7%	79,8%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 817 981	2 013 416	2 557 032	1 816 084	2 484 010	3 251 122
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Põhivara amortisatsioon	749 094	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Põhitegevuse tulude muutus	-	2%	1%	2%	2%	2%
Põhitegevuse kulude muutus	-	5%	-3%	1%	2%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,14	1,11	1,15	1,15	1,15	1,15

10. Kokkuvõte

Tapa valla eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud kehtiva Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega ning kehtivate toetuste arvutamise ja jaotamise metoodikatega.

Valla siseselt on arvestatud senise haridusasutuste võrguga.

Eelarvestrateegia on arvestanud arengukavas ettenähtud tegevuste jätkamist. Investeeringute osas on arvestatud valla finantsiliste võimalustega ning vajadusel täiendavate investeeringuteks vajalike laenuvõtmise võimalustega.

Eelarvestrateegia ajakohastamine toimub iga-aastaselt. Eelarvestrateegia tabelis jooksvale eelarveaastale järgneva aasta näitajad on ühtlasi aluseks sama aasta eelarve näitajatele, mis esitatakse Tapa valla põhimäärusega ette nähtud korras ja tähtaegadel.